

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเพิ่มขึ้น ของประชากรในประเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้ ความต้องการด้านปศุสัตว์ เพื่อ การบริโภคมีปริมาณสูงขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะ โค กระบือ (กองส่งเสริมปศุสัตว์,2540) การส่งเสริม การเลี้ยงสัตว์ยังประสบปัญหาเรื่องการตลาดปศุสัตว์ เนื่องจากเกษตรกรผู้ผลิตรายย่อยยังไม่มีอำนาจ ในการต่อรองราคา การซื้อขายถูกกำหนดโดยผู้ซื้อ ทำให้เกษตรกรถูกกดราคา (จิรสิทธิ์, 2529) และ เสียเปรียบอยู่เสมอ

หน่วยงานราชการ โดยเฉพาะกรมปศุสัตว์ จึงมีนโยบายจัดตั้งตลาดนัดโค กระบือ ขึ้นในทุก จังหวัดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งซื้อขาย โดยมีวันเวลาที่แน่นอนที่จะนำสัตว์มา พบกับผู้ซื้อโดยตรง (กองส่งเสริมปศุสัตว์,2539) ยังได้รับทราบความเคลื่อนไหวของราคาสัตว์ เป็น สถานที่ให้ความรู้และบริการแก่เกษตรกร ช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร นอกจากนี้กรมปศุสัตว์ ยังมีการส่งเสริมให้ตลาดนัดแต่ละแห่งมีเครื่องชั่งน้ำหนักที่ได้มาตรฐาน แทนการซื้อขายแบบเหมา เป็นตัว ซึ่งทำให้การซื้อขายเป็น ไปอย่างยุติธรรม

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีตลาดนัดโค กระบือ เป็นตลาดกลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนโค กระบือ อยู่ 1 แห่ง คือ ตลาดนัด วงษ์ อําเภอพรหมพิราม วัตถุประสงค์การเปิดตลาดนัด เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการนำสัตว์มาซื้อขายแลกเปลี่ยนลดการขนส่งไปขายที่ห่างไกล สำหรับ เกษตรกรวัตถุประสงค์ การมาตลาดนัดเพื่อต้องการซื้อขายแลกเปลี่ยน โค กระบือ เพื่อใช้เป็นแรงงานในไร่นา ซื่อไปเลี้ยง และเพื่อจำหน่าย โค กระบือ ที่ซื้อขายในตลาดนัดต้องมีการควบคุมการ เคลื่อนย้ายที่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย พร้อมทั้งมีการฉีดวัคซีนโค กระบือ ทุกตัวที่เข้าตลาดนัด อันเป็นการควบคุมป้องกันโรคระบาด สัตว์ทางหนึ่ง โดยการดำเนินการดังกล่าวจะดำเนินการโดย สำนักงานปศุสัตว์อำเภอตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533

ดังนั้นการที่กรมปศุสัตว์มีนโยบายจัดตั้งตลาดนัด โคกระบือขึ้นและได้ส่งเสริมการจัดตั้ง ตลาดนัด โค กระบือ ขึ้นเท่ากับว่าเป็นการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์มากยิ่งขึ้น และยังช่วยลดปัญหา ต่างๆ ที่เกิดขึ้นแก่เกษตรกรในการเลี้ยงสัตว์ เช่น ช่วยลดปัญหาการเอาโรคเอาเปรียบของพ่อค้าคน กลาง การแก้ปัญหา การเคลื่อนย้ายสัตว์ที่ไม่ถูกต้องและกระตุ้นให้เกษตรกรเลี้ยงสัตว์มากขึ้น จึง เห็นว่าตลาดนัดโค กระบือ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเกษตรกรที่เลี้ยง โค กระบือ

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีจุดสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานของตลาดนัดโค กระบือ จังหวัดพิษณุโลกตลอดจนการพัฒนาการปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของตลาดนัดโค กระบือ ในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ และพ่อค้าที่เข้ามาซื้อขายในตลาดได้รับประโยชน์เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อเจ้าของตลาดนัดโค กระบือ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้หาแนวทางเสนอแนะและแก้ไขต่อไปเพื่อประโยชน์แก่เกษตรกรที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานและพัฒนาการของตลาดนัด โค กระบือ วงษ์องค์ จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรและพ่อค้าต่อการดำเนินงานของตลาดนัด โค กระบือ วงษ์องค์ จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของตลาดนัด โค กระบือ วงษ์องค์ จังหวัดพิษณุโลก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อใช้ในการพัฒนาตลาดนัดโค กระบือ วงษ์องค์ จังหวัดพิษณุโลก และขยายผลไปใช้กับตลาดนัดโค กระบือ ในจังหวัดอื่น ๆ ได้

ขอบเขตและวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ดำเนินการโดยสัมภาษณ์เจ้าของตลาดนัด โค กระบือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง 3 คน เกษตรกรที่เข้าซื้อขายในตลาดนัด จำนวน 50 คน และพ่อค้าท้องถิ่น 15 คน พ่อค้าปลายทาง 15 คน ที่เข้ามารับซื้อโค กระบือในตลาดนัดวงษ์องค์ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

นิยามศัพท์

การค้าเนืงงาน หมายถึง การค้าเนืงงานของตลาดนัดโค กระบือ วังฆ้อง จังหวัดพิษณุโลก
ตลอดจนการบริหารและการจัดการ

การบริหาร หมายถึง การค้าเนืงงาน และระบบการซื้อขายในตลาดนัดวังฆ้อง

การจัดการ หมายถึง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้ซื้อและผู้ขาย การรวมถึง การบริการของเจ้าหน้าที่

ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นของเจ้าของตลาดนัด เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเกษตรกร และพ่อค้าที่เข้ามาติดต่อซื้อขายในตลาดนัดโค กระบือ วังฆ้อง

พัฒนาการ หมายถึง ความเป็นมา ความเจริญเติบโตและความก้าวหน้าของการค้าเนืงงานในตลาดนัด โค กระบือ วังฆ้อง จังหวัดพิษณุโลก

เจ้าของตลาดนัด หมายถึง ผู้บริหารและผู้จัดการตลาดนัดโค กระบือ วังฆ้อง จังหวัดพิษณุโลก

เกษตรกร หมายถึง ผู้เลี้ยงโค กระบือแล้วนำมาขายหรือผู้ที่ซื้อโค กระบือมาขุนก่อนแล้วนำมาขายและผู้มาซื้อโค กระบือแล้วนำมาขาย

พ่อค้าท้องถิ่น หมายถึง ผู้ประกอบการค้าสัตว์ที่เป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย โดยจะมาตลาดนัดแต่เช้าแล้วดักซื้อสัตว์ที่มีผู้นำมาขาย จากนั้นตนเองจะนำสัตว์ที่ซื้อไว้มาขายในตลาดนัด หรือผู้รวบรวมโค กระบือในหมู่บ้านหรือต่างหมู่บ้าน หรือท้องที่ห่างไกลในจังหวัดอื่นตามชายแดนแล้วนำมาขายในตลาดนัด

พ่อค้าปลายทาง หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปซื้อโค กระบือตามตลาดนัดแห่งต่าง ๆ เพื่อรวบรวมสัตว์แล้วส่งไปยังโรงฆ่า

เจ้าหน้าที่ หมายถึง เจ้าหน้าที่สัตวแพทย์อำเภอ ปศุสัตว์อำเภอประจำท้องที่ของกรมปศุสัตว์